

Vojenství u nás a v cizině.

Major Julien Flipo:

Francouzské ministerstvo národní obrany.

Ministerský předseda Tardieu, při sestavení své vlády, zavedl v rozdělení ministerstev zajímavou novinku, spojiv pod jménem ministerstva národní obrany tři bývalá ministerstva: ministerstvo války, ministerstvo námořnictví a ministerstvo letectví.

Tato myšlenka není ve Francii nová a zdá se, že má v parlamentě mnoho příznivců. Nicméně rozhodnutí pana Tardieu dalo podnět k četným námitkám. Při příležitosti projednávání rozpočtu ministerstev námořnictví a letectva někteří řečníci, aniž vlastně útočili na podstatu tohoto opatření, viděli v utvoření ministerstva národní obrany improvisaci zřízení, které nebylo dostatečně důsledně sledováno a připraveno. Přináší prý nebezpečí, že dojde k nepořádkům, že námořnictvo a letectvo se dostane do područí ministerstva války, nejstaršího a nejmocnějšího ze tří vojenských ministerstev. Obávali se též, že bude podlomen rozmach letectví, který mu byl dán ministerstvem letectví atp.

Ministr národní obrany a také sám předseda vlády musil několikrát zakročiti a ujistiti, že utvoření ministerstva národní obrany není improvisace, při čemž připomenuli, že jsou si vědomi toho, že může jedině zkušenost přivesti k nejlepší formě, již bude třeba dáti novému orgánu, jakož i k získání nejlepších pracovních metod. Ujistili odpůrce, že se vystříhali ukvapených rozhodnutí a že nejde o porušení nutné autonomie pozemních, námořních a leteckých sil, nýbrž prostě o uspořádání otázek velení, správy a výroby, jehož nutnost musí každý uznati.

Definitivní organisace ministerstva národní obrany bude předmětem návrhu zákona, jehož urychleného předložení se sněmovna dožadovala; jeho úřadování je zabezpečeno dekretem, který ustavuje generální sekretariát ministerstva národní obrany a ministerským výnosem, který stanoví pravomoc dvou státních podsekretářů.

Zásada reformy spočívá hlavně na spolupráci tří orgánů, seskupených pod pravomocí ministra:

Velení: sám ministr a hlavní štáby pozemních, námořních a leteckých sil.

Administrativa: jeden státní podsekretář, který rozumí otázkám administrativy. Jeho speciální úlohou je snaha, aby co nejlépe využity byly státní peníze pomocí této souhry služeb. Za tím účelem má k dispozici generálního sekretáře a dva sekretáře.

V ý z b r o j a v ý r o b a: jeden státní podsekretář, který rozumí otázkám výroby a uvede v soulad technickou činnost odborů pověřených touto výrobou a řídí veškerá studia, potřebná pro zlepšení a dobré využití zdrojů.

Tato celková organizace naprosto dbá tradice a charakteristiky pozemních, námořních a leteckých sil, jakož i různých zbraní, které je tvoří. Již nyní, aniž došlo k důležitějším změnám v chodu služeb, sleduje činnost orgánů, jichž potřeby jsou stejné povahy.

Připravuje pro budoucnost seskupení, jehož proveditelnost ukáží zkušenosti a které cestou „spojení“ a nikoli „splnutí“ prospěje týměž cílům — jednotě v názorech, ve velení, úspoře peněz a sil ve správě.

Major gšt. B—er:

Švédská armáda.

Branným zákonem z roku 1925 byl snížen početný stav armády a značně zkrácena presenční služba, která byla stanovena pro pěchotu na 90 dní a pro ostatní zbraně na 140 dní. Mimo to koná každý záložník 2 cvičení ve zbraní — u pěchoty po 25 dnech, u jiných zbraní po 30 dnech.

Předvojenská výchova není.

Součástí švédské armády je:

pozemní armáda = 4 divise, 1 samostatná brigáda a vojska v severním Švédsku; letectvo = 4 peruti;

loďstvo = 20 válečných lodí.

Pozemní armáda má celkem 44 praporů, 17 eskadron, 28 lehkých a 17 hrubých baterií a prapor útočné vozby. Početný stav dosahuje v letních měsících 34.000 mužů.

Pěší divise má 4—5 pěších pluků, 1 jezdecký a 1 polní dělostřelecký pluk, technické útvary a služby. Jedna divise má mimo to motorisovaný protiletadlový dělostřelecký pluk a jeden těžký dělostřelecký pluk.

Samostatná brigáda má 2 pěší pluky, velitelství severního Švédska podléhá 1 pěší pluk, 1 eskadrona, 1 pluk pevnostního dělostřelectva a ženijní prapor o 4 rotách.

Pěší pluky mají většinou 2 prapory, 1 kulometnou rotu (8 zbraní), spojovací čet a čet minometů (2 zbraně).

Jezdecké pluky mají 3 normální a 1 technickou eskadronu; dvěma plukům byla dána na zkoušku četa obrněných automobilů po 3 vozech.

Polní dělostřelecký pluk se skládá ze 3 oddílů po 2 bateriích (v pluku 4 lehké kanonové, 1 lehká a 1 hrubá houfnicová baterie); protiletadlový pluk má 4 baterie (kanony 88 mm) a světlometnou rotu; těžký dělostřelecký pluk má 3 oddíly — celkem 7 baterií těžkých kanonů a houfnic — a 1 balonovou rotu.

Prapor útočné vozby má 2 roty lehkých tanků a 1 střeleckou rotu.

Výzbroj armády — zvláště děla — vyžadují obnovy, na kterou není finančních prostředků.

Letectvo má ve 4 perutích; 4 pozorovací, 4 stíhací a 3 bombardovací letky. Moderní stroje má jen stíhací letectvo (Nieuport, Deloge).

Námořní loďstvo je velmi dobré; má 4 obrněnce, 1 křižník, 7 torpedovek, 8 ponorek a několik jiných pomocných lodí. („Riv. di A. e G.“ roč. 1931, čís. 8.)

Plukovník gšt. býv. ruské arm. V. Dobrynin:

Ke konfliktu na Dálném východě.

(Dokončení.)

Shrňme nyní stručně některá data o síle jednotlivých přímých účastníků konfliktu a nejbližších sousedů, ponechávající ocenění sil s mezinárodního hlediska prozatím stranou.

Japonsko. Koncem února byly japonské síly na pevnině soustředěny ve dvou skupinách: 1. v Mandžusku a 2. u Šanghaje.

Podle porthsmouthského míru 1905 byly síly Japonska v Mandžusku stanoveny na 15 tisíc. Do konfliktu byla tam 2. pěší divise a asi 20 tisíc záložníků. Nejbližší zálohou byly dvě divise v Koreji (19. a 20.).

Okamžitě po počátku konfliktu začal se přesun ještě jedné divise s ostrovů, patrně 12.

Plánem reorganizace armády na rok 1931—32 byla navržena výměna 2., 19. a 20. divise odesláním vybraných kontingentů ze všech částí armády z Japonska. Úplně byly do Mandžuska přesunuty jen štáby 12. a 14. divise; čísla jednotek přesunutých do Koreje nepodařilo se dosud zjistiti.

Tento návrh dovozoval důvodně předpokládati, že jde o tajné zesílení v Mandžusku od počátku konfliktu se nacházejících divisí — 2. a 12. — a s poň dvěma novými divisemi.

Dokud byly v Mandžusku 2. a 12. idivise, využívali Japonci velkou měrou uvedeného způsobu manévru na železnicích, čemuž napomáhala dobrá železniční síť. Divise generála Tanona (2.) byla na počátku konfliktu u Mukdenu. Při zahájení bojů byla již přesunuta k Cicikaru a od 20. prosince postupuje již podél železnice Mukden—Peking na Činčau, zanechavši v Cicikaru brigádu Sudzaki.

Noviny z 12. února ukazují již na přítomnost jejích částí u Mukdenu a hlavních jejích sil u Charbinu. Čtenář, vezme-li si mapu a kružítko, sám si může vypočítati rychlost japonských manévrových přesunů. Poslední únorové zprávy o japonských vojskách u Charbinu rázem odhalují tajemství této pohyblivosti — motorisaci služeb japonských divisí. Poukážeme zde ihned i na jiná charakteristická data japonských divisí: kulometné čty v rotách, oddíly tanků (u divise, která první dorazila 5. II. do Charbinu), houfnice v divisi, letka o 30 letounech (taktéž u charbinského předvoje), přilby.

V druhé polovině února charbinské noviny mluví o přítomnosti v prostoru charbinském, t. j. proti sovětskému Rusku, těchto divisí: 2., 12., 1., 4. a 8. Zmiňují se o gardové divisi, to je ale omyl. Na bojiště byl z gardové divise odeslán jen gardový železniční pluk.

Celkem měli Japonci v Mandžusku v březnu 4—5 divisí. Z nich byla brigáda posunuta po železnici ve směru na Vladivostok proti girinským nacionalistům, seskupujícím se u Ninguty.

Co se týká Šanghaje, na počátku operací (koncem ledna) Japonci zřejmě doufali, že vystačí s pouhou námořní pěchotou, které bylo nejvýš 5 tisíc v 1 eskádře admirála Šiozavy, který byl pod velením vrchního velitele japonských námořních sil, Nomuriho.

To však nevedlo k úspěchu, ježto síly 19. kantonské armády u Šanghaje (60. a 79. a gardová pěší divise) očekávaly posily. Sem se počala stahovati i 5. dobrovolnická armáda Čankajšekova (87. a 88. divise), který se objevil v čele armády u Šanghaje kolem 22. února. Naděje novin na zesílení jeho armády na 200.000 mužů se rovněž nesplnilo.

Od 7. II. počínají se na šanghajském bojišti objevovati polní vojska. Veli jim generál Ujeda. 16. II. lze zde zjistiti již 2 divise: 9. a druhá generála Kanizavy; celkové síly jsou 22 tisíce.

Počínaje 13.—15. II. provedli Japonci vyloďení ještě asi 2 divisi se silným letectvem (asi 100 letounů).

Generál Ujeda, zaujáv výchozí situaci, podal 19. kantonské armádě ultimatum, aby do 18. II. ustoupila od Šanghaje na 20 km.

Ale v té době došla právě k Šanghaji vojska Čankajšekova a „národní armády“ Fejunsinovy, což znamenalo odmítnutí ultimata.

19. II. podnikli Japonci ofensivu 4 divisemi (asi 48 tisíc) proti Kantonecům (19. arm.) a Nankincům (5. arm.), jejichž celková síla byla 60.000 mužů.

Nezdar ofensivy donutil Japonce 1. III. ještě k vyloďení jedné divise (11.) u Liu-ho, což vyrovnalo síly obou stran. Obchvat levého křídla čínského 11. divisi rozhodl o osudu Šanghaje.

Tak si japonsko-čínský konflikt do konce února vyžádal přesun 9—10 japonských divisi na pevninu.

Námořní síly u Šanghaje jsou podle amerických pramenů (New York Times 15. II.) 9 dělových člunů a 10 minonosců.(?)

Tak se Japonci rozhodli hájiti svou hlavní myšlenku pevného zachycení na pevnině. Chyba ve výpočtech na počátku tažení způsobila jeho prodloužení a podryla prestiž Japonců u Číňanů i v celém světě.

Nieméně všechny síly Japonska na Dálném východě na pevnině jsou jenom mízným zlomkem japonských možností. Japonsko má v míru 200—250.000 armádu. To, kromě korejských divisi (?), činí 17 divisi a asi 1 divisi menších částí kromě toho. Ve válce armáda dosahuje počtu 2 milionů a může dostati ještě 4 miliony vycvičených záloh.

Výdaje na armádu r. 1929 byly 231 milionů yenů a na loďstvo 267 milionů yenů, což činilo 48% veškerého státního rozpočtu („Velká encyklopedie“ sovětská, sv. 65, str. 640—694).

Příprava armády byla právě svěřena novému náčelníku gen. štábu, polnímu maršálu princí Konjaninu, člověku s velkou válečnou zkušeností. Rovněž nedávno byl jmenován náčelník námořního štábu princ Fušimi (Tokio, 2. II.). Vůbec císařská rodina hraje velikou úlohu: s nejstarším členem jejím, princem Sajenži, radí se i ministr zahraničních věcí.

Výborné vlastnosti mírové armády udržují se tím, že z ročního kontingentu 500.000 schopných je vybíráno jen 100.000 branců. Ostatní jdou do záložních a domobraneckých útvarů. Všichni lidé jsou gramotní a prošli předvojenskou výchovou. Výborní jsou poddůstojníci. Doktrína a předpisy opírají se o zkušenosti světové války. Pevný, pracovitý a nenáročný důstojnický sbor s výbornou přípravou a skvělými národními vlastnostmi. Tyto vlastnosti jsou nám dobře známy z války r. 1904—5.

K soustředění v Mandžusku má armáda zmíněné 4 železnice z jihu na sever a příčnou trať Taonan—Čančun—Girin—Dunchun.

Konečně nutno se zmíniti ještě o japonském letectvu:

a) Pozemní má více než 800 letounů, celkem 26 rot.

b) Námořní — 800 letounů.

Na jaře byla polovina letounů novějšího typu.

V letectví byla učiněna opatření k zjednání spojení nového státu s Japonskem a okrajovými státy zřízením tratí (leteckých):

1. Sipingaj—Girin—Aušan.

2. Tělin—Seul—Fuzan—Tokio.

3. Mukden—Dajren—Chejdže—Seul—Urusan—Fukuoka—Osaki—Tokio.

4. Mukden—Charbin.

5. Mukden—Cicikar.

6. Mandžusko—Sachalin.

Organisace bude v rukou dvou společností: 1. „Nippe-geku-kajša“ s předsedou majorem Abe, který vykonal přelet Tokio—Řím a 2. Japonsko-čínské letecké dopravní společnosti.

Velký význam pro armádu má politická výchova v rodině, ve škole i v armádě. V dětství jsou Japonci spíati s armádou prostřednictvím „Spolků mládeže“. Jedním z hlavních jejich úkolů je boj se socialismem.

Po skončení vojenské služby udržuje se styk s armádou prostřednictvím „Spolků záložníků“. Mají 14 středisk, 5.000 oddělení (jednot) a více než 3½ milionu členů.

Oba spolky (mládeže i záložníků) pracují v témže duchu.

Nakonec uvedeme o japonské armádě toto ocenění, vyslovené v jedné z polooficiálních sovětských příruček: „Celá armáda je zcela oddaným a spolehlivým nástrojem v rukou vlády.“ („Cizí armády“, GIZ.)

V japonské ozbrojené moci má velký význam japonské loďstvo. Japonsko si klade za úkol: míti v západní části oceánu při nejmenším stejné síly jako ta část amerického nebo anglického loďstva, které sem může být přesunuta.

Podle Washingtonské a londýnské konference byl ujednán tento poměr námořních sil Anglie, Sp. států a Japonska:

pro bitevní loďstvo: 10:10:6,

pro křižníky: 10:10:7,

pro ponorky: 10:10:10.

Dvě eskádry (1. a 2.) tvoří dohromady „spojeneckou eskádu“, která je určena k operacím daleko od břehů. 1. eskádra k zasazení hlavního úderu, 2. k vyhledávání zpráv a k zajištění.

Oceňujeme-li japonské loďstvo, musíme srovnati jeho bojovou sílu s bojovou silou jeho nejpravděpodobnějšího soupeře.

Hlavním konkurentem Japonska při jeho snaze pevného ovládnutí asijských trhů jsou hospodářsky silné Spojené státy. Soupeřství těchto dvou držav jeví se ve snahách ovládnouti tichooceánské cesty.

Spojené státy, obávající se útoku Japonska na Panamský průplav, převedli hlavní síly svého loďstva z Atlantického oceánu, kde byly jejich námořní základny, na oceán Tichý. Zde byly jen čtyři vybudované základny: S. Francisco, S. Jago, Bremerton a S. Pedro a kromě toho na Havajských ostrovech. Filipiny — přední stráž Sp. států, chránící obchod s Čínou — mohou ovšem poskytnouti velkou pomoc. Nicméně podle washingtonské smlouvy je zde, stejně jako v Guamu, budování vojenských základů zakázáno.

Moderní podmořská válka znemožňuje vyplutí bitevních korábů bez torpedoborců. Tyto, nemajíce v Tichém oceánu základny (poněvadž mají omezený radius činnosti), staví americké loďstvo do situace strategicky nevýhodné.

Japonsko dokončuje strategickou přípravu přeměnou Japonského moře v moře uzavřené. Využívajíc nemoci Ruska, má zřejmě snahu usaditi se pevně v Ochotském moři, aby odtud mohlo ohrožovati Kamčatku a Aljašku. Je možné, že ovládnutí Mandžuska Japonskem je přípravným krokem k proniknutí do severní části asijské pevniny.

Admirál Jellicoe zdůrazňuje velkou sílu japonského obchodního loďstva, ukazuje, že může kdykoliv převézt armádu na kterékoli místo Tichého oceánu a považuje strategickou situaci Japonska za výhodnější než situaci Sp. států. To Japonci ovšem dobře vědí.

Námořní odborníci*) považují japonské loďstvo za lepší i co do systému doplňování (americké loďstvo má námezdní posádku), i co do počtu kádrů a bojové zkušenosti. Za lepší považují u Japonska i směr vývoje námořních sil (soustavnost) a

*) Admirál Bubnov, kapitán I. tř. Lukin a j.

taktiku. Rychlost je též na straně Japonců. Při dobré technice drží se Američané starého lineárního systému; duch japonského loďstva, podle pojmů pozemní taktiky, lze spíše přirovnati k partizánským operacím. Japonské loďstvo, podle názoru generála Kairo-Sato musí operovati vyčkávacím způsobem, aby napadlo americké loďstvo po jeho dlouhé plavbě k asijským břehům.

Inž. Alexandrovič srovnává námořní síly Japonska a Sp. států („Zahr. námoř. sborník“, čís. 11—12) takto:

	Bitevní lodi	Mateřské lodi letecké	Křižníky	Torpedoborci a minonosky	Ponorky
Spojené státy	18	4 *)	11	284	108
Japonsko	10	6 *)	29	101	61

Generál Golovin charakterisuje strategii obou stran takto:

1. Japonsko: obrana Japonského, Žlutého a Ochotského moře.
2. Sp. státy: ofensiva za účelem překažení agresivní politiky Japonska v Číně a ochrany Filipin.

Bojovou sestavu sil při plnění těchto úkolů udává kap. I. tř. Lukin takto:

	Bojové lodi	Těžké dělostř.	Rychlost
Spojené státy:			
Hlavní síly	14	152 děl	21 uzlů
Křižníky	5		27—33 uzlů
Minové loďstvo	284 **)		
Ponorky:			
oceanické (podmořské křižníky)	6		
volného moře	49		
pobřežní obrany	55		
Japonsko:			
Hlavní síly	10	98 děl	23 uzly
Křižníky	10		33—36 uzlů
Minové loďstvo	50		
Podmořské loďstvo:			
oceanické	10		
volného moře	45		
pobřežní obrany	4		

Závěry z této tabulky kpt. Lukina jsou velmi charakteristické. Američané mají málo velkých ponorek; ponorky volných moří nehodí se k plavbě k japonským břehům a hodí se jen pro moře americká; přes vzornou americkou techniku lze pozorovati časté havarie, což svědčí o slabém stavu posádek; ponorky jsou staré více než 10 let.

Co se týká Japonska, ponorky jsou nové a zdokonalené. Hlavní síla japonského loďstva je v ponorkách. Japonsko, jsouc si toho vědomo, zastává se na námořních konferencích jeho síly. Velká pozornost věnuje se v Japonsku mateřským lodím leteckým. Americké mateřské lodi pojmu celkem 246 letounů, japonské 178. *) Rychlost je, jak viděti, u Japonska větší.

Zmínění odborníci vůbec přiznávají Japoncům větší naděje na úspěch.

Tím zřejmě lze objasnit zdržlivost, kterou Spoj. státy projevíly v japonsko-čínském konfliktu, neodváživše se podati ultimatum. K tomu můžeme dodati, že nebudou-li míti odzbrojovací konference kladných výsledků, změní se situace Japonska v jeho neprospěch: materiálně konkurovati se Spoj. státy nemůže. Prodloužení války nevede u Američanů k zoufalé situaci, kdežto naopak prodloužení konfliktu na dlouhá

*) Podle posledních zpráv „L'armée moderne“.

**) Většina je vzoru 1930; kolik jich vezmou s sebou, není známo.

léta pomůže Američanům k provedení zamýšleného programu zesílení loďstva. Pro Japonsko znamená prodloužení konfliktu nesnesitelné finanční zatížení.

Takové jsou závěry ze srovnání námořních sil Japonska a Spojených států.

Čína. Mluví o čínské armádě v měřítku normálním nelze. Únava revolučními zmatky, počínaje od r. 1911, rozdrobení v nepřátelské tábory (dvě skupiny Kuomintangu, Mandžurci, komunisté), přirozeně zbavují vojska normálního bojového ducha. Zkušenost ze sovětsko-čínského a japonsko-čínského konfliktu potvrdila malou bojovou způsobilost čínské armády. Národní a revoluční nadšení, na které se Číňané spoléhají, nemůže zaručit úspěch. Především samy myšlenky musí se pevně zakotvit v massách. Zkušenost z tažení na Varšavu 1920 nebyla nadarmo předmětem zkoumání vážných sovětských badatelů.

Síla Číny spočívá v nevyčerpatelných zdrojích lidí (485 milionů obyvatelů).

Všimněme si čísel, charakterisujících početnost armád různých politických skupin.

Všechny armády dnešní Číny vznikly v dobách prvního presidenta Juansikaje. V roce 1912 sestávala armáda z 36 divísi (asi 450.000 lidí). Skutečně postaviti podařilo se za revolučních událostí jen 10 divísi a 20 provinciálních brigád.

Další vzrůst nankinské armády vidíme z tabulky:

	Divísi	Samostatných brigád	Tisíc mužů	Vojenské výdaje v ti- sících čínských dolarů
1915	12	20	420	142.401
1918	36	27	700	—
1925	—	—	—	298.432
1926	80	109	1.500	—
k r. 1928	—	—	1.500	—

Pozdější data o hlavním jádru čínské nankinské armády, která do poloviny ledna 1932 byla pod velením Čankajseka, určují jeho sílu na 300.000. V „třetím tažení“ proti rudým v červenci—srpnu 1931 účastnilo se na straně nankinců 27—30 pěš. divísi v síle 200.000 mužů.*)

Mukdenská armáda Čansolina a jeho syna Čansoljana měla v r. 1927 19 p. divísi a 3 jezd. divise, 26 pěších a 11. jezd. brigád a celkem 250.000 mužů, 700 kulometů, 580 děl a 58 letounů. Přesto tato nejlepší armáda nekladla v r. 1931-32 odpor náporu Japonců. Jenom cickarská vojska generála Ma a charbinská generála Dinčao kladla jakýsi odpor separatistickému hnutí a Japoncům.

Japonský hl. štáb odhadl síly Čansoljanovy u Činčau ke dni 18. XII. všeho všudy na 35.000 s 82 těžkými a 36 lehkými děly. Kromě toho k levému křídlu, opírajícímu se týlem o Mongolii (žache) přimykala se ještě nepravdělná dobrovolnická vojska.

Na účet těchto kontingentů se Čansoljan patrně zesílil. Londýnský telegram ze 7. III. sděluje, že jeho síly dosahují 185.000 s 250 polními děly. Mluví se o očekávané ofenzivě jeho do Mandžuska. Proti němu Japonci zřejmě mají síly sev. šanhajuanu.

Kantonská armáda (levé křídlo Kuomintangu) byla v r. 1928 centralisována, politisována v duchu strany a měla 127.000 mužů. Vítězství na Čilijci zvětšilo ji na účet poražených a sedláků na 250.000. V jejím čele stál Čankajšek, polekav se však levých tendencí strany, odešel od ní 12. IV. 1927 a přešel k Nankincům (pravé křídlo Kuomintangu). Později i celá armáda (kromě 60.000 Je-tina) rovněž obrátila napravo a utvořila oporu „kapitalistických“ čínských vrstev. Obě skupiny (Kantonci a Nankinci) se i dodnes patrně nedomluví, třeba se o to několikrát pokoušely. Poslední nezdařený pokus dohody byl u šanghaje, kde Nankinci neprojevili dostatečnou sílu odporu a přivolali na sebe palbu Kantonců.

*) „Bulletin NII o Číně“, vydaný v komunistické akademii 1931, č. 1—2; „Krasnaja Zvězda“ 14. srpna 1931; „Pravda“ 1931, č. 219; „Leninskaja Pravda“ 1931, č. 280.

Rudá čínská armáda. Zmíněných 60.000 komunistů Je-tina odešlo na jih do provincie Guandun, kde se přidalo k čínské komunistické straně. V dnešní době vzrostli na mocnou skupinu, panující v centrální Číně a spjatou s III. internacionálou a sovětskou vládou prostřednictvím „Mongolské národní republiky“.

Na počátku 1930 „Čínská komunistická armáda“ (KKA) mělo podle sovětských údajů*) 101 tisíc mužů (67 tisíc pušek) a na počátku 1931 vzrostla již na 300 tisíc. Povodeň r. 1931 dodala armádě ještě nové kontingenty z rozvráceného národa. Rudý tisk je nyní pramenem: doplňování KKA může se díti z 60 milionů lidí. Týž pramen líčí výborné manévrové vlastnosti této armády, potvrzuje to nezdarem t. zv. „třetího tažení“ Čankajška v červenci–srpnu 1931 v provincii Nan-si. Odtud jeho vojska byla stažena na Mandžuskou frontu.

Mezi ozbrojené síly aktivního revolučního elementu Číny nutno připočísti ještě prvky, které vykonaly výcvikovou zkušenou v sovětském Rusku. Prosincová čísla „Charb. vr.“ ukazuje, že Číňané kolonizovaných prostorů v Mandžusku odcházeli po 5–6 tisících ročně do Ruska a nyní se vrací, tvoříce vycvičený materiál.

Při posuzování událostí na Dálném východě nutno se zmíniti ještě o dvou prvcích: o mongolské a o sovětské rudé armádě.

První je úplně pod sovětským vlivem. Sověty vytvořily tam pevnou vojenskou organizaci. Štáb mongolské armády řídí po strážce politické známý Borodin, po strážce organizační Gekker, bývalý předseda správy východočínské železnice.

V čele armády je vyšší vojenský sovět, skládající se z ministra vojenství, podřízeného mu náčelníka hl. štábu a přidělených osob.

Náčelníku hl. štábu jsou podřízeny: 1. oddělení hl. štábu (operačně-technické, výcvikové, administrační a hospodářské, zpravodajství, mobilizační a organizační a zdravotnické); 2. správa vojen. škol (některé kursy, jezdecké, dělostřelecké a hosp. správní školy, škola spojení, škola překladatelů a neplnoletých); 3. zásobovací úřad (staveb. a techn. část, děl. sklad, zásobovací oddělení); 4. štáb kobdo-ského voj. okrsku a 5. velitel posádky Ulan. Batorska (Urgy).

S počátku se měla armáda skládati jen z jezdeckva v síle 1 jezd. brigády, 1 jezd. pluku, 2 pohraničních korouhví a 5 pohraničních eskadron, z dělostřeleckého oddílu a technických oddílů.

K r. 1932 mongolská armáda podle dálnovýchodních novin je asi již smíšeného typu: 7 jezd. divisí, 2 pěší divise a 2 pěší brigády.

Ale rudá mongolská armáda není jedinou ozbrojenou silou Mongolie.

21. X. 1931 objevila se zpráva japonských mukdenských novin o rozsáhlém hnutí 5 mongolských plemen, namířeném proti Číně a majícím za účel utvoření nezávislého Mongolského státu. Týká se to zřejmě jižních provincií Zeche, Čachar, Sui-juan, Čerim-ský okrsek a Alašan. Z nich Zeche je již součástí Mongolského státu.

To je již protikomunistické hnutí, vedené patrně hlavou mongolského duchovenstva Pangen-lamou. Ten má veliký vliv na massy. Zde se rovněž organizuje armáda, která prý má již 4 tisíce mužů. Již 14. X. byly zprávy o přestřelkách s Číňany. Později objevila se předpověď o nadcházejících vážných událostech v Mongolsku. Prameny těchto zpráv jsou japonské. Hnutí je podporováno Japonci a má ráz již dříve zmíněného „všemongolského“ hnutí.

Sovětské Rusko na Dálném východě. Podle dislokace je na dálném východě „Zvláštní armáda dálného východu“ pod velením Blüchera (dělník), zaujímající prostor od Zabajkalska po oceán; skládá se ze 4 pěších divisí a 1 jezd. brigády (německý pramen).

*) „Bulletin NII o Číně“ 1930, č. 3, 1931, č. 1–2, „Izvestija“ 1931, č. 13, „Lenin. pravda“ 1931, č. 41, 83, 117, 280; „Pravda“ 1931 č. 138, 168, 185, 219; „Krasnaja Zvězda“ 1931, č. 176, 221.

Podle ruských novin a časopisů z Dálného východu z r. 1929 zůstalo na Dálném východě 7 pěších divísi (z nich 5 aktivních) a k brigádě jezdeckva byla přidána druhá brigáda a 4 čety kozáckého pluku.*) Kromě toho je 7 oddílů vojsk GPU.

Podle francouzských vojenských údajů („La France Militaire“, 29—30/XI. 1931) činí ruské síly na Dálném východě 5 p. divísi, 2 jezdecké brigády, a to:

a) v Zabajkálí — XVIII. sbor (25., 26. a 36. střel. divise), 5 oddílů jezd. brigády, technická vojska;

b) v kraji Ussurijském — XIX. sbor (1. Tichooceánská divise, 2. Přímořská div.), 9. odd. jezd. brigády a letecký oddíl.

Celkem 70—80 tisíc mužů.

Nejbližší záloha: tři sibiřské divise a pět povolžských.

Technice věnuje se v rudé armádě zvláštní pozornost. Velké naděje skládají se v letectvo a v chemii.

V letectví hrají velkou úlohu instruktoři německého Reichsheeru. Velmi zajímavá data v tom ohledu objevila se v číslech Paris Midi. Časopis odhaduje sílu sovětského letectva na 2500 letounů. Reichsheer vyslalo prý jako instruktory 575 důstojníků do sovětského Ruska. Lípecké továrny vyrábějí měsíčně 20 jednoplošníků typu Fokker a 5 bombardovacích (obrněných) letounů dálkových, se 4 kulomety, minomety a plynovými pumami.

Byla učiněna opatření k technickému zaopatření armády Dálného východu v duchu nejmodernějších požadavků. Zvláštní pozornost věnována letectvu (3 skupiny), obrněným vlakům (10), útočné vozbě a organizaci chemické laboratorní práce.

Pěchota doplňuje se ze spolehlivých dobrovolnických kontingentů 19—20letých. Podle novin z Dálného východu jsou vojáci zvláště hýčkáni, ale zároveň se vojska izolují od místního obyvatelstva a na povstalecké fronty se neposílají.

Zvláštním opatřením místní způsobilosti k obraně je kolonisace. Sověty, lákajíce materiálními výhodami, snaží se utvořit kádry osadníků. Uskutečnění to z dělnických vrstev v r. 1930 se nepodařilo. Nyní se kádry berou z vysloužilců, skončivších aktivní službu. Nezdár v obou kolonizacích vysvětlují sovětské časopisy tím, že nebyla správně založena otázka obydlí. Byla učiněna opatření, aby se to napravilo. Ve vojenském tisku provádí se zvláštní propaganda k přilákání dobrovolníků kolonistů.

Nicméně sovětská vláda svým chováním v konfliktu na Dálném východě až do události u Šanghaje zdůrazňovala, že se vůbec nechce zjevně vmísiti do konfliktu, ba činila zdánlivě opatření k evakuaci Dálného východu. Byly dokonce i sluchy o stahování vojsk z Přímoří a z Amurského kraje do Zabajkálí. Nicméně „Charbinskoje Vremja“ určitě píše o nepřátelské zákulisní práci sovětské vlády proti Japonsku. List uveřejnil několik výstražných statí. Podle „Charb. Vr.“ pomáhaly sověty generálu Ma u Cicikaru, pomáhaly i Charbincům v bojích s Novogirinci (separatisty).

„Charb. Vr.“ z 27. XI. 1931, zmiňující se o zjevném vmísení se moskevské vlády do konfliktu, pravilo: „Něco jiného je vytahovati skrytou zbraň třetí osobou“ (nárazky na generála Ma v Cicikaru).

Sovětská vláda projevila příznaky slabosti i u příležitosti požadavku 30. I. a v březnu japonského vyslance v Moskvě na právo užití Východočínské železnice k převozům vojsk.

Anglická agentura „Exchange“ z 26. I. sdělila dokonce, že mezi Japonskem a Sověty je zvláštní úmluva o právu hospodaření Japonska v Mandžurii. 14. II. psala o tom též i „Daily Express“, poukazuje na japonský úmysl koupiti sovětský podíl na Východočínské dráze, na souhlas sovětů k vybudování železnic v Mongolii Japonskem.

*) Nepopletly-li si noviny termín, podle kterého starý pojem „kozák“ je něco jiného než nový sovětský pojem, který znamená obyvatele republiky Kazakije.

Je pravda, že toto sdělení bylo dementováno Japonskem i Moskvou. Reč Molotova na únorovém komunistickém sjezdu pojednávala o mírovém směru sovětské politiky.

V době šanghajské zápletky počaly sověty projevovat aktivitu, zesilivše dokonce vojska na Dálném východě; přes to však dali japonskému velitelství k dispozici železnice na přepravu vojsk proti girinským nacionalistům ve směru na Vladivostok.

Co lze říci o armádách, s nimiž se Japonsko již utkalo, nebo s kterými se může utkat?

Celkový závěr je tento: proti síle výborně organisované, vycvičené a vychované jap. armády nemůže ani Čína, ani rudé Mongolsko a sovětská vláda postavit rovnocennou moderní bojovou sílu. Tvářnost těchto organismů je příliš pochybná. Vše u nich spočívá jen na revolučním a národním gestu. První z nich nedává vždy hladkých výsledků — stačí vzpomenouti si na zkušenost z varšavských tažení r. 1920.

Co se týče národního nadšení Číňanů, není to v dějinách Číny zjev nový, ale v minulosti nedalo kladných výsledků. V dnešní době je však jistý činitel, posilující postavení čínského nacionalismu. Pravděpodobná hmotná pomoc amerického dolaru, jak to předpověděl gen. Kairo-Sato,*¹⁾ může hrát jistou roli. Charakteristickým rysem v tom ohledu je třeba to, že Číňané uplatnili u Šanghaje značné silné letectvo. Bylo viděti v činnosti skupiny o 10—20 letounech. Prodloužením války s podporou amerických zdrojů hrozí Japoncům velké komplikace jak na souši, tak i na moři.

V této chvíli bude snad přes to úspěch na straně Japonců. Nicméně dá se těžko předpokládati, že by 485 milionový čínský národ, probouzející se ze staletého spánku, smířil se se svou situací a nepokusil se v budoucnosti postavit alespoň svou massu proti 84milionovému obyvatelstvu japonskému, v němž sotva všechny vrstvy sympatisují s dnešní japonskou politikou na Dálném východě. Na Japonce čeká ještě mnoho těžkých zápletek při vyplňování zamýšleného programu. Zvláště se věci stanou složitými, zasáhnou-li do událostí činně i Spoj. státy.

Nyní zbývá jen co nejstručněji se zmíniti o podstatě a průběhu konfliktu.

Vinu na vyvolání konfliktu svalují Japonci na čínská vojska armády Čansoljanovy, která poškodila železniční trať severně Mukdenu. Dále se klade Čansoljanovi a vojákům za vinu úmyslně nepřátelská činnost, jakožto projev snah vojenské třídy. Tak vysvětluje konflikt štáb kvantunského vrch. velitelství 18. září.

V odpověď na tuto činnost vystoupili Japonci v noci na 19. září proti Mukdenu a Kuančenzi. Zároveň objevily se zprávy o utvoření „Prozatímního severovýchodního krajského výboru“ s Juan-ši-kajem v čele.

Nyní bylo Mandžusko prohlášeno již za samostatný stát. V jeho čelo postavil se poslední čínský císař, zbavený trůnu r. 1911 — Saojan-tung (po revoluci známý pod jménem Pu-i).

*

Průběh operací lze rozdělit na tři údobí:

1. počáteční — obsazení středisk a železničních tratí v jižním Mandžusku a u Ci-cikaru v severním Mandžusku (Ma).

2. Ofensiva od 20. XII. na Činčeu a na západ od mukdenské tratě za účelem konečného ovládnutí jihozáp. cípu Mandžuska a přetnutí tratě přes Žache.

3. Od konce ledna 1932 japonské námořní síly zahájily širokou demonstraci proti jižní Číně. Do pásma této ofensivy dostal se i Šanghaj, jakožto hlavní středisko. Slabé demonstrace námořní pěchoty byly proti Nankinu a Kantonu. Šanghajská operace, vyžádávši si 5 japonských pěších divísi, nedala těch výsledků, které Japonci od nenadálého výpadu očekávali. Příčina je v malé početnosti japonských sil a výsledek — pod-

* Gen. Kairo-Sato: „Japonsko a Amerika a jejich vzájemné vztahy“. V dnešní době objevuje se jméno autorovo v seznamu členů delegace na odzbrojovací konferenci v Ženevě.

rytí prestiže v očích protivníka a v očích celého světa. Tuto chybu snažili se Japonci napravit zesílením vojsk u Šanghaje.

Současně s šanghajskou operací provedli Japonci ofensivu do severního Mandžuska, kde 5. II. obsadili Charbin.

Tato událost dotýká se již přímo zájmů sovětského Ruska. Neprojeví-li se v tom směru rozhodujícím způsobem vliv odzbrojovací konference a Svazu národů, není vyloučena možnost, že se konflikt na Dálném východě rozšíří.

O charakteristice bojových operací na Dálném východě s hlediska taktického promluvíme v některé příští stati.

Major gšt. B—e r:

Soutěž na literární práce o světové válce.

Časopis „Esercito e Nazione“ (roč. 1931, sešit 12), vypisuje soutěž italského ministerstva války na literární dílo (válečný román, paměti atd.) z italských bojů ve světové válce. Dílo má být psáno poutavým slohem, má líčiti skutečně prožité události a nesmí býti nadměrně zatíženo technickými podrobnostmi. Soutěže se mohou zúčastniti vyšší důstojníci italské armády aktivní a mimo službu, kteří ve válce veleli pluku nebo vyšší jednotce, nebo byli náčelníky stábů, veliteli dělostřelectva, ženijního vojska nebo armádními intendanty.

Ministerstvo věnuje pro soutěž 5 cen po 10.000 lirách. Práce mají býti předloženy do 4. listopadu 1932. Výsledek bude uveřejněn v den výročí vstupu Itálie do války 24. května 1933. Odměněné práce zůstanou vlastnictvím ministerstva války a budou vydány tiskem jeho nákladem.

Soutěž na dílo o účasti Itálie ve válce pro národní školy.

„Fond pro vybavení škol“ vypsal v polovině r. 1931 cenu 20.000 lir na samostatnou práci o italské účasti ve světové válce, určenou pro čítanky národních škol. Práce má býti dokumentární, jasná a jednoduchá. Soutěž končila v září téhož roku. Popud k soutěži dala akce poslance Delcroix, podporovaná milánským časopisem „Corriere della Sera“.

Výsledek soutěže pro nižší důstojníky v Itálii.

Na soutěž, rozepsanou časopisem „Rivista Militare Italiana“ v únoru r. 1931 (viz „Voj. rozhledy“ roč. XII, (1931), č. 10, str. 131) došlo 77 prací. Komise složená z ředitele časopisu „RMI“, profesora válečné školy a člena vojenského historického ústavu za předsednictví velitele válečné školy udělila všech 5 cen v částce 2400 lir.

1. cenu dostala práce kpt. Blatto: „Proč světová válka měla ráz války posiční.“

Obě 2. ceny byly uděleny pracím „Rosbach — Slavkov — srovnání obou bitev“ (kpt. Gatta, kpt. Lanza).

Obě 3. ceny dostaly práce „Světová válka byla válkou národů“ (kpt. Gatta, kpt. Nebbia).

Výsledek soutěže časopisu „Rivista di Artiglieria e Genio“ pro rok 1931.

Na soutěž, vypsanou v červnu 1930 (viz VR. č. 12, roč. XI (1930), došlo 16 prací, z nichž 2 nevyhovovaly podmínkám a byly vyřaděny. Komise, složená z 5 důstojníků za předsednictví brig. gen. Musso, neudělila 1. ceny, neboť žádná práce nevynikala nad jiné a přířkla jen 2 druhé a 2 třetí ceny.

Druhé ceny (každá 1500 lir a bronzová medaile) byly uděleny pracím „Velké krašové lesy a válka“ (kpt. alpinů Zacchi) a „Elektroelastické úkazy“ (pplk. ing. Grosso, ženij. učiliště). Dvě třetí ceny (po 500 lir) dostaly práce: „Dělostřelectvo 1914/30“ (pplk. děl. Castagna) a „Mechanisace vojsk“ (žen. kpt. v z. Stellingwerff).

Dalších 10 prací nebylo odměněno.